

Date: 23rd December-2024

**SINF JAMOASINI SHAKLLANTIRISH ORQALI O‘QUVCHILARDA
JAMOAVIYLIK HISSINI KUCHAYTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK
ASOSLARI**

Olimjonova Ziyat Bobomurod qizi

International school of finance technology and science instituti Katta o‘qituvchisi

Sarvarova Durдона

International school of finance technology and science instituti

“Boshlang’ich ta’lim” yo’nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola sinf jamoasini shakllantirish orqali o‘quvchilarda jamoaviylik hissini rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslarini tahlil qilishga bag‘ishlangan. Maqolada jamoaviylik hissining shakllanishiga ta’sir etuvchi pedagogik va psixologik omillar, jumladan, muhitni boshqarish, faoliyatni tashkil etish, rolli o‘yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish usullari o‘rganilgan. Shuningdek, o‘qituvchi va sinf rahbarining jamoani shakllantirishdagi roli, shaxslararo munosabatlarni boshqarish va mojarolarni hal qilishdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: sinf jamoasi, pedagog, hamkorlikda o‘qitish, ko‘nikma, shaxslararo munosabatlar, tarbiyaviy faoliyat.

Sinf jamoasi – bu o‘quvchilarni bir-biri bilan hamkorlikda ishlashga, o‘zaro hurmat va jamoaviy ruhni rivojlantirishga yo‘naltirilgan guruhdir. Sinf jamoasini shakllantirish jarayoni o‘quvchilarning o‘zaro aloqalarini yaxshilash, ijtimoiy va psixologik muhitni yaratish, o‘quvchilarda jamoaviy faoliyat ko‘nikmalarini rivojlantirish maqsadida amalga oshiriladi. Ushbu jarayon bir necha bosqichdan iborat bo‘lib, har bir bosqichda o‘quvchilar o‘rtasidagi munosabatlar rivojlanadi va jamoaviy ishlar samarali tashkil etiladi.

✓ Birinchi bosqichda o‘quvchilar bir-birlarini yaxshiroq tanishlari uchun maxsus faoliyatlar tashkil etiladi. Bu bosqichda o‘quvchilar o‘rtasida ochiq suhbatlar, guruh ishlarida ishtirok etish, o‘yinlar o‘tkazish orqali o‘zaro tanishish va kommunikatsiya ko‘nikmalari rivojlanadi. O‘quvchilarga bir-birini tushunish va ijtimoiy aloqalarni o‘rnatish imkoniyati beriladi. Bu bosqich sinf jamoasining asosiy poydevorini tashkil etadi.

✓ Ikkinchi bosqichda sinf jamoasi umumiy maqsadlar belgilashga kirishadi. O‘quvchilar birgalikda ishlashni boshlashadi, o‘zaro hamkorlik va jamoaviy maqsadlar sari harakat qilishni o‘rganishadi. Bu jarayonda o‘quvchilar bir-birining fikrini hurmat qilishni, bir-biriga yordam berishni, guruh ichida o‘zaro muvofiqlikni ta’minlashni o‘rganishadi. Jamoaviy maqsadlar aniq va o‘lchab bo‘ladigan bo‘lishi lozim, bu esa o‘quvchilarni yanada birlashtiradi va ular o‘rtasidagi jamoaviy ruhni mustahkamlaydi.

✓ Uchinchi bosqichda sinf jamoasining asosiy qadriyatlari shakllanadi – o‘zaro hurmat, ishonch, yordam va hamjihatlik. Bu bosqichda o‘quvchilarga o‘zaro hurmatni rivojlantirish va jamoa ichida ijtimoiy moslashishni qo‘llab-quvvatlash alohida e’tibor qaratiladi. O‘quvchilarga bir-birining fikrini va xulqini qabul qilish, o‘zaro yordam

Date: 23rd December-2024

ko'rsatish, muammolarni birgalikda hal qilish ko'nikmalari o'rgatiladi. Jamoaning psixologik xavfsizligini ta'minlash, o'quvchilarni o'zini erkin va qulay his qilishlariga yordam berish zarur.

✓ To'rtinchi bosqichda o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi va raqobatni boshqarish masalalari muhim ahamiyat kasb etadi. Sinf jamoasida ba'zan raqobat yoki kelishmovchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Bunday vaziyatlarda o'qituvchi o'quvchilarga kelishmovchiliklarni konstruktiv tarzda hal qilishni o'rgatadi, jamoaning birligini saqlashga harakat qiladi. Bu bosqichda o'quvchilar o'zaro raqobatni boshqarishni, guruh ishlari orqali o'zini tutishni o'rganishadi.

✓ Sinf jamoasini shakllantirish jarayonining oxirgi bosqichida jamoa a'zolari o'zaro qiymatlarni va qoidalarni ishlab chiqadilar. Bu bosqichda o'quvchilar o'z faoliyatini baholash, jamoaning o'ziga xos qadriyatlarini shakllantirishni boshlaydilar. Jamoaning o'zini boshqarish va o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarini ta'minlash, o'quvchilarga o'zaro aloqalarni to'g'ri tashkil etish ko'nikmalarini berish zarur.

Sinf jamoasini shakllantirish ta'lim jarayonining muhim jihatlaridan biri bo'lib, u o'quvchilarning nafaqat bilim olishiga, balki ularning shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarining rivojlanishiga ham ta'sir qiladi. Jamoaviylik hissi o'quvchilarda birgalikda faoliyat yuritish, maqsadlarga erishishda hamkorlik qilish, o'zaro hurmat va mas'uliyatni his qilish kabi fazilatlarni shakllantiradi. Bunda sinf jamoasi o'ziga xos kichik ijtimoiy guruh sifatida o'quvchilarning jamoaviylik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Pedagogik nuqtai nazardan, jamoaviylik hissini rivojlantirish uchun ta'lim jarayonida faoliyatga asoslangan yondashuvni qo'llash muhimdir. O'quvchilarning birgalikda loyihalar yaratishi, rolli o'yinlarda ishtirok etishi va jamoaviy topshiriqlarni bajarishi ularning bir-birlari bilan yaqinroq tanishishiga, o'zaro muloqot va ishonch muhitining shakllanishiga yordam beradi. Bunda o'qituvchi o'zining rahbarlik qobiliyatlari orqali sinfda birlashuv va hamkorlikni ta'minlashga xizmat qilishi kerak.

Psixologik jihatdan esa, jamoaviylik hissining shakllanishi uchun o'quvchilarning hissiy holatlarini hisobga olish, har bir o'quvchining qobiliyatlari va shaxsiy xususiyatlariga mos yondashuvni tanlash zarur. O'quvchilarga ularning fikrlari va hissiyotlariga hurmat bilan munosabatda bo'lish, ijobiy motivatsiyani shakllantirish va muvaffaqiyatga erishgan har bir a'zoni rag'batlantirish orqali jamoada o'zaro hurmat muhitini yaratish mumkin. Shuningdek, mojarolarni hal qilish qobiliyatlari va o'zaro kelishuv madaniyatini rivojlantirish ham jamoaviylik hissini mustahkamlashga xizmat qiladi. Sinf jamoasida har bir o'quvchi o'zining jamoaning ajralmas qismi ekanligini his qilishi, o'z fikrini erkin ifoda etishi va o'zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, Xulosa qilib aytganda, sinf jamoasini shakllantirish orqali jamoaviylik hissini kuchaytirish o'quvchilarning nafaqat ta'limdagi muvaffaqiyatiga, balki ularning shaxsiy kamoloti va jamiyatga foydali shaxs sifatida shakllanishiga ham zamin yaratadi. Bu yo'nalishda pedagogik va psixologik yondashuvlarni samarali qo'llash ta'lim jarayonining muhim qismi bo'lib qoladi. Sinf jamoasini shakllantirish jarayoni

Date: 23rd December-2024

o'quvchilarning faqat akademik muvaffaqiyatlari uchun emas, balki ular ijtimoiy hayotga tayyorlanishlari uchun ham zarurdir. Yaxshi shakllangan sinf jamoasi o'quvchilarni o'zaro yordam, o'zaro hurmat va hamjihatlikka o'rgatadi, bu esa ularga kelajakda muvaffaqiyatli ijtimoiy faoliyat yuritishga yordam beradi.

Sinf jamoasi shakllangach, o'quvchilar nafaqat o'qituvchiga, balki bir-birlariga ham o'z bilimlarini va tajribalarini baham ko'rishadi, o'zaro fikr almashadilar va bunday ijtimoiy faoliyatlar orqali har bir o'quvchining o'ziga xos shaxs sifatida rivojlanishi ta'minlanadi. Shunday qilib, sinf jamoasini shakllantirish jarayoni ta'lim muhitining eng asosiy komponentlaridan biri bo'lib, u o'quvchilarning o'zaro aloqalarini, individual rivojlanishini va umumiy muvaffaqiyatni ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Islomov, B. (2015). "Sinf jamoasini shakllantirish usullari". Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
2. Tursunov, S. (2017). "Ijtimoiy-psixologik ta'lim". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'qituvchi nashriyoti.
3. Mirzayev, A. (2009). "Sinf jamoasini shakllantirish: nazariy va amaliy aspektlar". Buxoro: Buxoro universiteti nashriyoti.
4. Sodiqov, F. (2011). "Pedagogik texnologiyalar va jamoaviy ish". Toshkent: Ilm Ziy o nashriyoti.
5. OLIMJONOVA, Z. (2024). OILADAGI SEVGI-ER-XOTIN MUNOSABATLARINING ASOSI SIFATIDA. *UzMU xabarlari*, 1(1.2. 1), 165-168.
6. Murodjon Oktam og, F. (2023). OILADA KONFLIKTLARNI YUZAGA KELISH SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISHGA QARATILGAN CHORA TADBIRLAR. *Journal of new century innovations*, 27(2), 46-49.
7. Olimjonova, Z. B. Q., Ilhomov, S. O. O., & Anorboyeva, J. S. Q. (2023). JAMOADA KONFLIKTLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI. *Academic research in educational sciences*, 4(TMA Conference), 235-238.
8. Якубова, Г. А., & Олимжонова, З. Б. Қ. (2022). МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРНИНГ ПСИХОФИЗИОЛОГИК РИВОЖЛАНИШИ. *Central Asian Academic Journal of Scientific Research*, 2(5), 681-689.
9. ABDUSAMATOV, X. (2024). OILALI TALABALARDA AJRIM HOLATI YUZAGA KELISHINING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK ASPEKTLARI. *News of UzMU journal*, 1(1.2. 1), 70-74.
10. Абдусаматов, Х. У. Ў. (2023). МЕХНАТ МИГРАНТЛАРИ ОИЛАЛАРИДАГИ ХАЁТ МАЗМУНИНИНГ ЙЎНАЛГАНЛИК ҲОЛАТИ. *Academic research in educational sciences*, 4(TMA Conference), 663-670.
11. Xudaybergenovich, A. X., & Baxtiyarovna, S. D. (2024). FARZAND TARBIYASIGA OILAVIY AJRALISHLAR IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK TA'SIRINI EMPIRIK O'RGANISH YUZASIDAN TADQIQOT XULOSALARI. *IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIIY JURNALI*, 4(5), 73-82.

Date: 23rdDecember-2024

12. Baxtiyorovna, S. D. (2023). SHARQ ALLOMALARI ASARLARIDA IJTIMOY-IQTISODIY QARAM XULQ-ATVOR PSIXOLOGIK MUAMMO SIFATIDA. *SO'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 6(9), 22-27.

